

MILLEGA ARVESTADA KOOLIVÕRGU ÜMBERKORRALDAMISE AJA- VÕI TEGEVUSKAVA KOOSTAMISEL

Koolivõrgu ümberkorraldamisel on järgmised võimalused:

- 1) asutada täiesti uus kool;
- 2) lõpetada kooli tegevus;
- 3) korraldada tegutsevate koolide tegevus ümber (ümberkorraldamise võimalused märgitud põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse (edaspidi PGS) § 80 lõikes 2).

Ka koolide tegevuse ümberkorraldamisel tekivad olukorrad, kus osade koolide tegevus lõpeb ning tekivad uued koolid, kuid koolide tegevuses ümberkorraldusest tekkivad õigussuhted on veidi erinevad uue kooli asutamisest või lihtsalt kooli tegevuse lõpetamisest.

Kooli tegevuse alustamiseks või jätkamiseks peavad olema tagatud õigussuhted, mis garanteerivad, et:

- 1) õppe- ja kasvatustegevuseks on olemas nõuetekohane keskkond (hooned, rajatised, territoorium, taristu ning nende ülalpidamiseks, korrashoiuks ja toimimiseks tagatud vajalikud lepingud ja otsused – riigihangete seaduse, võlaõigusseaduse ja omavalitsuse vara valitsemise korra alusel kohases menetluses sõlmitud lepingud, olemas vajalikud load või riikliku järelevalve kooskõlastused);
- 2) on olemas kooli tegutsema hakkamiseks või tegutsemiseks vajalikud õigusaktid (kooli põhimäärus, kooli tegevuse korraldamiseks vajalikud sisekorralduslikud õigusaktid, kinnitatud töötajate koosseis, omavalitsusüksuse (edaspidi KOV) eelarves olemas kooli eelarve);
- 3) õpetamiseks on olemas vajalikud meetodilised vahendid (õppekirjandus jm õppevahendid) ja nõuetele vastava sisustus;
- 4) on tagatud nõuetele vastavad töötajad (nõuetekohases menetluses sõlmitud vajalikud töölepingud – osa töötajatega avaliku konkuris korras -, tehtud kanded TÖRis ja EHISes);
- 5) olemas on tegevuseks vajalik kehtiv koolitusluba, kool on registreeritud riigi- ja kohalike omavalitsuste riiklikus registris ning EHISe hariduse infosüsteemi õppeasutuste alamregistris);
- 6) kooli on võetud õpilased kooskõlas PGSiga sätestatud kooli vastuvõtmise korraga (õpilaste andmed EHISes).

Kooli tegevuse lõpetamiseks peab kindlaks määratud kuupäevaks (asutuse tegevuse lõppemise kuupäevaks) olema tagatud, et

- 1) töötajate töösuhted on KOViga õiguspäraselt lõpetatud (seadusest tuleneval alusel on tagatud koondamine viisil, mis garanteerib eelarve raha ökonoomse kasutamise, st järgitud on koondamisest etteteatamise tähtaegu; tehtud kanded TÖRis ja EHISes);
- 2) õigussuhted õpilaste vanematega on lõpetatud, kas õpilaste koolist välja arvamine või õpilaste moodustuvasse kooli üleviimisega, tehtud kanded EHISes);
- 3) õigusaktides ja lepingutes sätestatud alustel ja korras on lõpetatud kooli toimimiseks sõlmitud lepingud viisil, mis ei too KOVile kaasa täiendavaid varalisi kohustusi (leppetrahv, hüvitise nõue jms);
- 4) kõik kooli kaudu KOVile võetud rahalised kohustused on kooli tegevuse lõppemise kuupäevaks täidetud või on määratud asutus, kes vastavat kohustust pärast kooli tegevuse lõppemist täidab;
- 5) kooli tegevuse jooksul loodud või saadud teave säilib vastavalt teabe säilitustähtajale (nii paberdokumentid kui ka digitaalselt loodud, saadud ja hoitav teave on arhiiviseaduse ja arhiivieskirja nõuete kohaselt korrastatud, võimalusel ja vajadusel osa teavet üle antud Rahvusarhiivi ning KOVis säilitatav teave üle antud KOV organi määratud asutusele – kas nn õigusjärglasele (liidetavale, ühendatavale, jagunemise teel tekkivale asutusele), KOVi ametiasutusele või KOVi arhiiviasutusele;
- 6) kooli valduses oleva vara on KOV määratud isikutele või asutustele kooskõlas KOVi vara valitsemise korraga üle antud;
- 7) asutuse tegevuse lõppemise kuupäevast on kool kustutatud riigi- ja kohaliku omavalitsuse asutuste registrist ning kooliga seotud kanded EHISest.

Tuleb ka meeles pidada, et KOV vastaval organil tule kehtetuks tunnistada kooli tegevust reguleerivad dokumendid (põhimäärus, hoolekogu koosseis, tasuliste teenuste hinnakiri jms).

I. UUE KOOLI ASUTAMINE (PGS § 61 j)

Kui eeldatakse, et uus kool alustab tegevust 1. septembril aastal XXXX, tuleb kooli asutamisega alustada vähemalt üks aasta (soovitavalt veel varem) enne kooli eeldatavat tegutsemise algust.

Tähele tuleb panna alljärgnevat.

1. Uue kooli asutamise asjaoluga tuleb arvestada **KOV i arengukavas ja eelarvestrateegias**, mis vaadatakse läbi hiljemalt iga aasta 15. oktoobriks. Kui eeldatakse, et 1. septembrist 2023 alustab vallas või linnas tegevust uus kool, peab vastav eesmärk olema kajastatud hiljemalt 2022. aasta 15. oktoobriks üle vaadatavas ning vajadusel muudetavas KOVi arengukavas ja eelarvestrateegias. Arvestades asjaolu, et koolide õiguspärane asutamine võib eeldada pea kaheaastast ettevalmistust, võiks hariduse korraldamisega seotud eesmärgid ja asjaolud olema juba 2021. aasta 15. oktoobriks üle vaadatud ja vajadusel muudetud arengukavas ja eelarvestrateegias.

Järgida tuleb ka KOVi arengukava ja eelarvestrateegia koostamise või ülevaatamise korda ja selles sätestatud tähtaegasid.

2. Kooli asutamise otsus tuleb volikogus vastu võtta ja kooli põhimäärus kehtestada arvestusega, et **kool asutusena peab hakkama tegutsema varem, kui ta saab hakata tegutsema koolina ehk haridust andva asutusena**.

Kool võib hakata tegutsema koolina (tegelema õppetööga) ja võtta õpilasi kooli hetkest, mil koolile on väljastatud koolitusluba. Koolitusluba tuleb HTM-ilt tuleb taotleda **vähemalt 5 kuud** enne õppeaasta algust (enne 1. septembrit), s.t taotlus tuleb HTM-ile esitada **hiljemalt kooli tegevuse alustamise aasta 1. aprillil** (PGS § 63 lg 2). Soovitav on, et koolitusloa taotlus esitataks HTM-ile võimalikult vara ning koolitusloa taotlemist ei jäeta tähtaja viimastele tähtpäevadele.

Taotluse esitamise hetkeks peavad lisaks kooli asutamise otsusele ja põhimäärusele olema olema:

* kvalifikatsiooninõuetele vastav direktor, õppealajuhataja ja õpetajad, st isikutega peab avalike konkursside korras olema sõlmitud töölepingud;

* õppekava kavand ilma ainekavadeta;

* koolitervishoiuteenuse osutaja ja temaga sõlmitud võlaõiguslik leping;

* kinnitused, et kooli tegevuseks vajalikud hooned ja maa-ala ning õpperuumide ja õppehoonete sisustus vastab tervisekaitse- ja ohutusnõuetele ning hinnatud, et see tagab õppekavast tulenevad vajadused. Hoonetel ja rajatistel peab olema kasutusluba.

(Kui on tegemist uute hoonete, rajatiste või sisustusega võib nende tervisekaitse- ja ohutusnõuetele vastavuse taotlemine võtta hea mitu kuud aega.)

Lisaks peavad olema täidetud kõik nõuded isikuandmete, sh eriliigiliste isikuandmete, töötlemiseks. See tähendab, et koolil on olemas oma teabehalduse korrad, küberturvalisuse tagamise ja küberkaitse reeglid ning isikuandmete kaitse meetmed tagatud nii infotehnoloogiliselt kui ka organisatoorselt.

Kõiki koolitusloa saamiseks vajalike **nõuete täitmist korraldab kooli direktor**, vaid temal on õigus sõlmida kooli kaudu KOVi nimel lepinguid (töölepingud, muud VÕS lepingud) ning anda käskkirju kooli sisemise töö korraldamiseks. Ka kooli direktori tööle võtmiseks (direktori kandidaadi nimetab vallavanema või linnapea ettepanekul ametisse KOVi valitsus ning töölepingu sõlmib vallavanem või linnapea) peab asutus olema asutatud ja registreeritud riigi- ja kohalike omavalitsuste asutuste registris. Asutus registreeritakse registris aga volikogu otsuses märgitud asutuse asutamise kuupäevast. Siit ka põhjus, miks kool peab asutusena hakkama tegutsema varem ehk enne 1. septembrit.

Volikogu otsus kooli asutamise kohta peaks sisaldama seega otsust, et nt 1. detsembrist 2022 asutatakse uus põhikool, mis alustab haridusteenuse osutamist eeldatavalt 1. septembril 2023.

3. Kooli rahastamine toimub riigi ja KOV eelarvest. Eelarvet hakatakse koostama eelneval aastal, st uue asutatava kooli eelarvet tuleb koostama hakata juba kooli tegutsemise alguse aastale eelneval aastal või olenevalt kooli kui asutuse tegutsema hakkamisele eelneval aasta. Nagu eespool märgitud, peab asutusele koolitusloa saamiseks vajalikud toimingud ja tehingud tagama kooli direktor. Ei ole keelatud, et lisaks direktorile võetaks varasemalt tööle nt majandusjuhataja vms

töötaja. Kui kooli võetakse tööle kasvõi ainult üks töötaja (näiteks direktor), on tal õigus saada tööle asumisest palka ehk vastav kulu peab KOVi vastava aasta eelarvesse olema planeeritud ning vastavalt raamatupidamise reeglitele planeeritud kulu vastava asutuse tegevuseks.

	Tegevus	Tegevuse eeldatav aeg	Märkused, kommentaarid
1.	Uue kooli loomise vajadus ning sellega KOV eelarves kulude arvestus nähakse ette KOV arengukavas ja eelarvestrateegias.	Arengukava ja eelarvestrateegia muudatused tuleks vastu võtta oluliselt varem, kui planeeritakse uue asutuse tegevust (kui eeldatakse, et 1. septembrist 2023 alustab uus kool hariduse andmist, peaks arengudokumentides vastava asjaoluga olema kas kaks aastat või aasta varasemalt juba arvestatud. (KOKSi alusel tuleb arengudokumendid üle vaadata hiljemalt 15. oktoobriks)	Igal KOVil on oma kord arengukava ja eelarvestrateegia koostamiseks või ülevaatamiseks, mistõttu sõltuvad teemaga alustamise tähtjad iga KOVi oma korrast. Arvestada tuleb määruse eelnõu koostamise ja menetlemise nõuetega arengukava avalikustamise tähtaja ja kaasamise nõudega.
2.	Volikogu otsus kooli asutamise kohta	Soovitavalt kooli õppetöö tegevuse alustamisele eelneva aasta september-oktoober või kui arengukava võimaldab veel varem.	Vt tähelepanekuid ülal. Kool peab asutusena hakkama tegutsema varem, kui ta hakkab haridust andma koolina.
3.	Kooli põhimääruse kehtestamine	Soovitavalt samal ajal asutamisosuse tegemisega (olenevalt korrast, kas volikogu või valitsuse määrus. Kui volikogu määrus, võiks selle teha samal istungil asutamisosusega)	Kooli ehk KOVi valitsusasutuse hallatava asutuse põhimääruse kehtestamine ei ole seaduse alusel volikogu ainupädevuses. Kui volikogu näeb ette, et kooli põhimääruse kehtestab kooli pidaja esindajana volikogu, siis teeb seda volikogu (PGS § 66 lg 2 – põhimäärus kehtestatakse kooli pidaja kehtestatud korrast). Kui volikogu kooli pidajana näeb korrast ette, et põhimääruse kehtestab valitsus, siis teeb seda valitsus. Kooli ei ole võimalik enne riigi- ja kohaliku omavalitsuse asutuste registris registreerida, kui sel ei ole põhimäärust. Põhimäärus on aluseks kogu kooli tegevuse korraldamisele ning annab aluse direktori tööle võtmiseks. Põhimääruse menetluses tuleb silmas pidada AvTS § 28 lg 1 p 16 nõuet, et määruse eelnõu peab olema koos seletuskirjaga enne vastuvõtmist KOV veebilehel avalikustatud ning järgida tuleb iga KOVi põhimäärusega sätestatud õigusaktide menetluskorda (tuleneb KOKS § 8 lg 1 p-st 6). Kui KOVil on olemas noortevolikogu, peaks kooli põhimääruse kohta enne selle kehtestamist andma arvamuse ka noortevolikogu (NTS § 9 lg-d 1 ja 5). PGS § 66 lg 2 „Põhimäärus ja selle muudatused esitatakse enne kehtestamist arvamuse andmiseks kooli hoolekogule, õpilasesindusele ja õppenõukogule“. Asutataval koolil ei ole ühtegi eelnimetatud organit, seega ei ole võimalik neilt arvamust küsida. Põhimäärus tuleb avaldada Riigi Teatajas.
4.	Kool registreeritakse riigi- ja kohaliku omavalitsuse asutuste riiklikus registris	Viivitamata pärast asutamisosuse ja koolipõhimääruse kehtestamist VÕI pärast asutamisosuse JA põhimääruse jõustumist RT-s	<u>Märkus</u> – kooli registreerimisdokumendid esitab registrile ametiasutus. Kanne kooli kohta tehakse alles sellest kuupäevast, mis on märgitud kooli tegevuse alustamise kuupäevaks, st kool saab alles sellest hetkest registrikoodi.
5.	Volikogu või valitsuse kehtestatud korrast korraldatakse avalik konkurss direktori ametikoha täitmiseks	Mida kiiremini saab kooli juht tööle, seda suurem on võimalus 1. aprilliks tagada kõik need õigussuhted, mis on vajalikud koolitusloa taotlemiseks. Kuna koolitusloa taotlemise hetkeks	PGS § 71 lg-d 4-6: Kooli direktori ametikoht täidetakse avaliku konkursi korrast. Konkursi kuulutab välja kooli pidaja ning konkurss korraldatakse kooli pidaja kehtestatud korrast. Kooli pidaja on vald või linn ehk kohaliku

	<p>Kui KOViil ei ole eelnevalt kehtestatud ühte korda, mille alusel korraldatakse kooli direktori ametikoha järgi avalik konkurss, tuleb see kord enne konkursi kehtestada, vajadusel annab volikogu volitusnormi korra kehtestamiseks (KOKS § 22 lg 2)</p>	<p>peavad koolil olema õpetajatega töölepingud sõlmitud, ei saa seda teha mitte keegi teine peale direktori. Ka õpetajad tuleb tööle võtta avaliku konkursi korras. Seega tuleks toimingud asutuse tegutsema hakkamiseks teha võimalikult kiiresti.</p>	<p>omavalitsuse üksus. KOKS § 22 lg 2 alusel seadusega kohaliku omavalitsuse, kohaliku omavalitsuse üksuse võit tema organi pädevusse antud ülesandeid otsustab volikogu, kes võib selle delegeerida valitsusele, ametiasutusele või ametiisikule.</p> <p>Seega sõltub iga KOVi sisepädevusest, kellele on antud õigus valla või linna nimel konkursi korra kehtestamiseks, konkursi väljakuulutamiseks ning tulemuste kinnitamiseks. Siinkohal tuleb silmas pidada ka KOKS § 50 lg 1 p-s 7 sätestatud „vallavanem või linnaapea esitab valla- või linnavalitsusele ametisse nimetamiseks valla või linna ametiasutuse hallatava asutuse juhi kandidaadi, teeb valitsusele ettepaneku nimetatud juhtide ametist vabastamise kohta, teostab tööandja teisi õigusi ja kohustusi, kui volikogu või valitsuse õigusaktis ei ole sätestatud teisiti“.</p> <p>Sellest tulenevalt peab täitevorgan avaliku konkursi korras leitud kandidaadi ametisse nimetama, alles siis saab vallavanem või linnaapea õiguse temaga tööleping sõlmida. VT ka Riigikohtu lahend 3-3-1-79-07, p 10.</p> <p>Märkusena veel, et lepingu, sh töölepingu poolteks saavad olla ainult isikud. Ei ametiasutus ega tema hallatav kool, <u>kellel on küll registrikood, ei ole juriidilised ehk õigusvõimelised isikud.</u> Nemad tegutsevad ainult õigusvõimelise isiku, s.o valla või linna ehk lepingu poolena juriidilise isiku (valla või linna) nimel (TSÜS § 25 lg-d 2 ja 3, KOKS § 10).</p> <p>PGS § 71 lg 6 – direktori vaba ametikoha täitmiseks kehtestatavale avaliku konkursi korrale peaks arvamuse andma kooli hoolekogu. Uuel loodaval koolil ei ole veel hoolekogu, seega nõ „esimese direktori“ valib koolipidaja kaasates rohkem partnereid. Sama on ka HTM teinud riigikoolide asutamisel, nt https://dok.hm.ee/et/document.html?id=7ab65a66-5697-4b57-a45e-c932b785724a https://dok.hm.ee/et/document.html?id=c7fbd087-5625-40da-b359-a09d21a66039</p> <p>HTMi praktika riigikooli asutamisel – tulevase direktoriga sõlmitakse enne tööle hakkamist tsiviilõiguslik leping, kuna tihti on uus direktor kooli asutamise ettevalmistuste ajal teises koolis alles direktor või muu töötaja.</p>
6.	<p>Vallavanem või linnaapea või nende volitatud isik sõlmib avaliku konkursi korras ning valla- või linnavalitsuse kinnitatud kandidaadiga töölepingu (PGS § 71 lg 7, KOKS § 50 lg 1 p 7)</p>		<p>TÖRi tuleb töötaja andmed kanda hiljemalt töötamise alustamise hetkeks. Kooli, sh direktori, kellega sõlmib töölepingu vallavanem või linnaapea, andmed kajastuvad asutatava kooli andmete all ning sinna saab andmeid kanda vaid kooli esindaja, keda ei ole veel riigi- ja kohaliku omavalitsuse asutuste registris esindajana kirjas. Seega ei saa ta enda kohta TÖRi kannet teha enne, kui ametiasutus on esitanud tema kohta andmed riigi ja kohaliku omavalitsuse asutuste riiklikusse registrisse. Registreering tekib koolile alles sellest kuupäevast, mis on märgitud asutuse tegevuse algusena volikogu otsusel. <u>Kordame soovitusi, et kool peab hakkama asutusena tegutsema enne, kui ta saab hakata haridust andma koolitusloa alusel.</u></p>

			<p>Direktor ei saa töölepingut nõuetekohaselt vormistada enne, kui koolil on registrikood; registrikoodi ei anta enne, kui kõik nõutud andmed on esitatud ja kui kooli kui asutuse asutamiskuupäev on saabunud.</p> <p>Kontrollida tuleb, kas direktori suhtes ei kehti LasteKS §-s 20 juhul sätestatud tegevuspiirang, st teha päring karistusregistrisse.</p> <p><u>Tähelepanek</u> – kui direktor asub juhtima asutust, millele ei ole veel hoonet või nõuetele vajalikku hoonet, st direktor juhib ka asutuse tegevuse tagamiseks vajalikke ehitusprotsesse, tuleb talle leida ja määrata ka töö tegemise koht ning tagada töö- ja tervisekaitsenõuded.</p>
7.	Direktor jätkab nende tegevustega, mis tagavad koolitusloa saamiseks vajalikud asjaolud		
	Tagab koolile vajaliku vara ja selle nõuetele vastavuse		
	<p>Teeb toimingud personali tagamiseks:</p> <p>1) kooli pidaja (volikogu või valitsuse) kehtestatud korras kinnitab personali koosseisu;</p> <p>2) õppealajuhataja, õpetajate, tugispetsialistide ning teiste õppe- ja kasvatusalal töötavate isikute ametikohad täidetakse avaliku konkursi korras, arvestada tuleb töötajatele kehtestatud kvalifikatsiooninõudeid;</p> <p>3) direktor sõlmib personaliga töölepingud</p>		<p>Kooli personali koosseis (töökohtade nimetused, arv ja koosseis) kinnitatakse üldjuhul direktori käskkirjaga. Olenevalt iga kooli pidaja (volikogu) volitusest ning kehtestatud korrast võib kehtida nõue, et koosseis tuleb eelnevalt pidajaga kooskõlastada.</p> <p>PGS § 74 lg 6 – avaliku konkursi korras peab vastava korra kehtestama direktori ettepanekul hoolekogu. Avaliku konkursi kord allub haldusmenetlusele ning tegemist on avalik-õigusliku suhtega. Õigusakt on õiguspärane, kui see on välja antud pädeva haldusorgani poolt. Uuel asutataval koolil ei ole veel hoolekogu, mistõttu puudub seadusega sätestatud haldusorgan, kellel on õigus avaliku konkursi korda kehtestada. Türi valla näitel püüti olukorrast välja tulla ning vastava korra kehtestas volikogu vt https://www.riigiteataja.ee/akt/425012013070</p> <p>Direktor peab enne töölepingute sõlmimist kontrollima ka asjaolu, kas tegemist ei ole isikuga, kelle suhtes kehtib LasteKS §-ga 20 sätestatud töötamise piirang. St tuleb teha vajalikud päringud karistusregistrisse.</p> <p>Direktor peab tagama, et koolitusloa taotlemise hetkeks on tal õppekava täitmiseks vajalik personal olemas. Seega avaliku konkursi korras leitud töötajatega sõlmitakse töölepingud, mis jõustuvad kas augustist (eeldusel, et õpetaja teeb ka töid ja toiminguid kooliaasta alguse ettevalmistamiseks) või 1. septembrist, mil kool peaks koolitusloa alusel hakkama haridust andma.</p>
	Direktor tagab võlaõiguslikud lepingud kooli toimimiseks (tervishoiuteenuse tagamine, kui seda ei ole teinud kooli pidaja; elektrienergia, soojusenergia, käidukorraldus, prügivedu) ning load ja kooskõlastused kooli hoonete, rajatiste, territooriumi,		

	ruumisüstuse jms tervishoiu- ja ohutusnõuetele vastavuse kohta		
	Direktor tagab asutuse teabehalduse ning sisemised töökorralduse reeglid (korraldab dokumendiregistri pidamise, kehtestab teabehalduse juhise, korraldab andmekaitse spetsialisti ülesannete täitmise, kehtestab töökorralduse reeglid, tagab töötervishoiu- ja tööohutuse seadusest tulenevate nõuete täitmise, küberkaitse nõuete täitmise		<u>Märkusena PGS § 63 lg 8</u> 8) Valdkonna eest vastutav minister ei anna koolitusluba, kui taotlusele ei ole lisatud käesoleva paragrahvi lõikes 3 ettenähtud andmeid või dokumente või need ei vasta õigusaktidega kehtestatud nõuetele, õppemateriaalne baas ei vasta kooli õppekavast tulenevatele vajadustele, kool ei ole täitnud isikuandmete kaitse seadusest tulenevaid eriliiki isikuandmete töötlemise nõudeid või tähtajalise koolitusloa alusel tegutsenud kool ei ole esitanud dokumente, mis tõendavad haldusjärelevalve käigus tehtud ettekirjutuste täitmist.
8.	Koostöös kooli pidaja esindajatega koostatakse kooli eelarve, esitatakse eelinfo ministriumidele kooli riigieelarvest rahastamiseks		
9.	Kooli pidaja (ametiasutuse) esitab taotluse koolitusloa saamiseks	Hiljemalt 1. aprill. Tungiv soovitus on esitada koolitusloa taotlus varem. Kui taotlus esitatakse miinimumtähtaja piiril, siis võib tekkida kiirustamine ja vead taotluses.	VT PGS § 63

Kool võib hakata õpilasi kooli vastu võtma alates koolitusloa andmisest.

Lisaks peab kooli vastuvõtmiseks eelnevalt:

- 1) PGS § 10 alusel määratud tegutsemist alustav kool õpilase elukohajärgseks kooliks;
- 2) olema haridus- ja teadusministri 19.08.2010 määrust nr 43 „Õpilase kooli vastuvõtmise üldised tingimused ja kord ning koolist väljaarvamise kord“ täiendav kooli vastuvõtu kord, mille kehtestab kooli pidaja volituse kohaselt kas valitsus või kooli direktor.

Kui lähtuda PGS § 63 sätetest, et taotlus koolitusloa saamiseks tuleb esitada vähemalt 5 kuud enne õppeaasta algust (§ 63 lg 2) ja asjaolust, et taotlus vaadatakse läbi 2 kuu jooksul (§ 63 lg 7) võiks eeldada, et koolitusloa võiks asutatav kool saada juunikuus. Siis oleks aega veel 2 kuud, et määrata elukohajärgne kool ja kooli vastuvõtmise tingimused ning anda teada, et kool on õpilaste vastuvõtmiseks valmis. Kui aga minister pikendab koolitusloa taotlust 2 kuult 4 kuuni (§ 63 lg 7), on küll kahtlane, et 1. septembriks koolis üldse õpilasi on. Seega on soovitatav koolitusloa taotlus esitada HTMi oluliselt varem, kui seaduses sätestatud tähtaeg.

II. KOOLI TEGEVUSE LÕPETAMINE

Kooli tegevuse lõpetamise otsuse tegemise aeg sõltub suurel määral eeltööst ehk sellest, kas ja kui palju kooli tegevuse lõpetamist on kajastatud KOVi arengukavas (arengukavast tulenevalt ka eelarvestrateegias) aga ka iga KOVi kohalikust ühiskondlikust olukorrast kooli tegevuse lõpetamise hetkel.

Kui kogukond on jõudnud ise seisukohani, et kooli pidamine ei ole vajalik, mõistlik, otstarbekohane või kui koolis ei ole enam õpilasi, on otsust kooli sulgemise kohta teha lihtsam. Muul põhjusel ja olukorras, kus kogukonnas on isikuid, kes tunnevad, et nende õigused kooli sulgemisega saavad riivatud, vajab kooli sulgemise protsess rohkem aega.

Sarnaselt kooli asutamisele algab kõik KOVi arengukavast. Samuti tuleb arvestada, et kui uue kooli asutamisel tuli esmalt tööle võtta direktor, kes hakkas kogu protsessi kooli pidamise

tagamiseks juhtima, on kooli lõpetamisel direktor nagu „kapten laevas“, kes lahkub viimasena ning peab tagama, et kõik kooli tegevusega seotud õigussuhted oleksid lõpetatud. Kooli tegevuse lõppkuupäev peab jääma ajavahemikku **1. juuli -31. august** (PGS § 80 lg 5).

Lõpetamise otsusest tuleb Haridus- ja Teadusministeeriumi, kooli töötajaid, vanemaid, õpilasi ja õpilaste elukohajärgseid valla- või linnavalitsusi teavitada kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis vähemalt 5 kuud enne uue õppeaasta algust ehk hiljemalt 1. aprilliks.

Kuna kooli sulgemise otsustamine on seotud KOVi arengudokumentidega tuleb juhul, kui on soov kooli tegevus nt hiljemalt 1. septembriks 2023 lõpetada, alustada vastavate otsustuste tegemisega hiljemalt 2022. aasta arengukava ja eelarvestrateegia ülevaatamisel.

	Tegevus	Tegevuse eeldatav aeg	Märkused ja kommentaarid
1.	Kooli sulgemise eesmärk nähaksete arengukavas (vajadusel eelarvestrateegias)	KOKSi alusel tuleb arengudokumendid üle vaadata hiljemalt iga aasta 15. oktoobriks.	Mida suurem töö tehakse arengudokumentide koostamisel (analüüs, kaasamine) ära ja mida täpsemalt on välja toodud põhjused ja otsustus kool sulgeda, seda lihtsam on hiljem teha otsus. Arengudokumentide menetluse kohta vt märkus kooli asutamise osas.
2.	Volikogu võtab vastu otsuse kooli tegevuse lõpetamise kohta	Soovitav on otsus ära teha n.õ sulgemisele eelneva aasta lõpus või hiljemalt sama aasta jaanuarikuus. Siis peaks olema tagatud aeg ka otsuse vaidlustusteks.	Otsuse tegemiseks kuluv aeg sõltub palju eeltööst ning kooli sulgemise põhjusest. Juhises on märgitud otsuse põhjendamise vajadus. Samuti sõltub otsuse tegemine sellest, milline menetlusviis valitakse - HMS 3. peatüki kohaselt avatud menetlus või tavapärase haldusmenetlus. Enne otsuse tegemist tuleb saada kooli hoolekogu ja õpilasesinduse arvamus, kui õpilasesindus on koolis olemas. Kui on tegutsev noortevolikogu, tuleb võtta ka selle seisukoht (NTS § lg-d 1 ja 5).
3.	KOVi vastav organ võtab vastu ka õigusakti kooli valduses oleva vara üleandmise kohta ning kooli tegevuse käigus saadud ja loodud teabe hoidja määramise kohta		Kuidas KOV oma vara valitsemist korraldab või milline asutus hoiab edaspidi tegevuse lõpetanud kooli teavet, sõltub iga KOVi oma sisepädevusest. NB! Vastavalt VV 13.08.2010 nr 113 „Põhikooli ja gümnaasiumi lõputunnistuse ja riigieksamitunnistuse statuut ja vormid“ § 17 lg-te 3 ja 4 alusel ümberkorraldatud või tegevuse lõpetanud haridusasutuse väljastatud dokumendi taotlus esitatakse valla- või linnavalitsusele.“
4.	Ametiasutus teavitab PGSi sätetatud isikuid ja asutusi kooli tegevuse lõppemisest	Hiljemalt 1. aprilliks. Mida varem seda tehakse, seda parem.	
5.	Direktor teavitab töötajaid koondamissituatsioonist		Arvestada tuleb TLS § 97 lg 2 sätetatud tähtaegu töölepingu

			<p>erakorraliseks ülesütlemiseks. Kõige pikem aeg on 3 kuud. Kui eeldada, et kool lõpetab tegevuse 1. juulil, tuleb ka töölepingu ülesütlemise teade esitada samal ajal koos teavitusega asutuse tegevuse lõpetamisest ehk hiljemalt 1. aprillil. Kui kooli tegevus lõpetatakse mõnel muul kuupäeval perioodil 01.07-31.08, tuleb asutuse lõpetamisest hiljemalt 1. aprilliks teavitada, kuid töölepingu ülesütlemisteade võib minna hiljem. Kolmekuuline etteteatamistähtaeg kehtib ainult nende töötajate puhul, kel on sama tööandja juures tööstaaži 10 ja enam tööaastat.</p> <p><i>Türi valla praktika kohaselt tahab ka Töötukassa suuremahulisest töötajate koondamisest ette teada.</i></p>
6.	Direktor korraldab kooli kaudu valla või linnaga sõlmitud lepingute ülesütlemise, mh korraldab lepingutest tulenevate kohustuste täitmise viisil, et lepingud on kooli tegevuse lõppemise kuupäevaks lõpetatud		Keskelt läbi on erinevate võlaõiguslike lepingute erakorralise ülesütlemise puhul ette teatamine 3 kuud; on erisusi, eriti, kui lepinguga on kokku lepitud teisiti.
7.	Direktor korraldab koolis loodud ja saadud teabe korrastamise ja säilitamiseks üleandmise, andmekogudes kooli nimel tegutsevate töötajate õiguste lõpetamise.		Kool peab korrastama asutuse tegevuse käigus saadud ja loodud teabe ning säilitustähtaja ületanud teabe nõuetekohaselt hävitama, korrastama dokumendid säilitamiseks ning korrastatud teabehalduse säilitamiseks üle andma vastavalt asutuse pidaja antud korraldustele ehk kas KOVi arhiiviasutusele või ametiasutusele.
8.	Kooli tegevuse lõppemise kuupäevaks on kõik õigussuhted korrastatud.	Volikogu otsuses märgitud kuupäev, mis ei saa olla hilisem kui 31. august.	Kooli tegutsemise viimane kuupäev on ka direktori kui kooli esindaja töösuhte viimane kuupäev. Kooli tegutsemise viimaseks kuupäevaks peavad kõik kooli kaudu sõlmitud lepingud (töölepingud, VÕS lepingud) olema lõpetatud; erinevates andmekogudes kooli nimel tegutsevate õigused lõpetatud, TÖRis ja EHISes vastavad kanded tehtud, mh peab direktor oma viimasel töösuhte päeval tegema kande TÖRis ka iseenda töösuhte lõppemise kohta; kooli tegevuse kaudu loodud ja saadud teave korrastatult asjaomasele asutusele üle antud, viimased arved kinnitatud; vara antud üle vastavalt KOV vara valitsemise korra alusel vastava organi määratud asutusele.
9.	Ametiasutus tagab, et kool on riigi- ja kohaliku omavalitsuse asutuste registrist kustutatud		

10.	Kohaliku omavalitsuse organid tagavad, et kooli tegevusega seotud õigusaktid on tunnistatud kehtetuks	Kooli tegevuse lõppemisest võimalikult kiiresti.	Kindlasti tuleb kehtetuks tunnistada ainult selle kooli tegevust reguleerivad määrused, mis on avaldatud Riigi Teatajas (nt kooli põhimäärus), aga õiguskindluse ja -korrektsuse tagamiseks ka need õigusaktid, mis reguleerisid tegevuse lõpetanud kooli tegutsemist (nt tasuliste teenuste hindade kehtestamine; kui veel kehtib, siis hoolekogu kinnitamine jne).
-----	---	--	--

III. KOOLIDE TEGEVUSE ÜMBERKORRALDAMINE

Koolide tegevuse ümberkorraldamise viisid on sätestatud PGS § 80 lõikes 2.

Koolide **ümberkorraldamine** toimub järgmiselt:

- 1) koolid **ühendatakse** üheks või mitmeks kooliks, kusjuures ühendatavad koolid lõpetavad tegevuse ja nende baasil asutatakse uus kool või uued koolid;
- 2) kool või koolid **liidetakse** teise kooliga ja liidetav kool või liidetavad koolid lõpetavad tegevuse;
- 3) kool **jaotatakse** vähemalt kaheks kooliks ja jagunev kool lõpetab tegevuse;
- 4) kool **eraldatakse** teisest koolist, selle tulemusel asutatakse uus kool ja säilib esialgne kool;
- 5) muudetakse käesoleva seaduse §-ga 2 sätestatud **põhikooli või gümnaasiumi tegutsemise vormi**.

Koolide tegutsemise vormid on:

- 1) põhikool;
- 2) koolieelne lasteasutus ja põhikool, mis tegutsevad ühe asutusena;
- 3) põhikool, kus õpe toimub I või I ja II kooliastmel, kusjuures II kooliastmel ei pea õpe toimuma kõikide II kooliastme klasside ulatuses;
- 4) progümnaasium, kus õpe toimub ainult III kooliastmel;
- 5) gümnaasium;
- 6) põhikool ja gümnaasium, mis tegutsevad ühe asutusena, kusjuures põhikoolis võib õpe toimuda kas kõikides põhikooliklassides või üksnes mõnes järjestikus gümnaasiumile eelnevas klassis;
- 7) gümnaasium, milles võib olla põhikooli klasse ning kus toimub üksnes mittestatsionaarne õpe;
- 8) gümnaasium, milles võib olla põhikooli klasse ning mille põhikooli klassides võib toimuda ainult mittestatsionaarne õpe;
- 9) gümnaasium ja kutseõppeasutus, mis tegutsevad ühe asutusena.

Koolide tegevuse ümberkorraldamise liigist tulenevalt tekib teatud juhtudel uus kool ning osa koole lõpetavad tegevuse (v.a kooli tegutsemisvormi muutmisel), mistõttu on koolide ümberkorraldamisel protseduurilisi sarnasusi kooli asutamise ja lõpetamisega. Tuleb silmas pidada, et erinevalt kooli asutamisest, kus eelnevalt ei ole midagi, ning kooli lõpetamisest, millele ei järgne midagi, tekib koolide tegevuse ümberkorraldamisel sarnasus juriidilise isiku õigusjärglusega ehk osa õigussuhteid läheb lõppevalt koolilt moodustuvale koolile üle (vrdl ka töölepingu seadusega ettevõtte ülemineku sätteid).

Sarnaselt uue kooli alustamise või kooli lõpetamisega **algab kõik KOV arengudokumentides koolivõrgu muutusteks vajalike asjaolude ning tegevuste kajastamisega**, mistõttu ka siinkohal eeldab koolide tegevuse ümberkorraldamise ettevalmistamine eeldatavalt rohkem kui aasta ettevalmistust. Tabelites ei korrata enam arengudokumentide ettevalmistamist puudutavaid asjaolusid ning vastavaid märkusi ja tähelepanekuid lugeda kooli asutamise ning lõpetamise kohta koostatud osas.

Koolide ümberkorraldamise viisist johtuvalt peavad uued koolid alustama tegevust ning osa koole olema oma tegevuse lõpetanud **ajavahemikus 1. juulist sama aasta 31. augustini** (PGS § 80 lg 5).

Kui koolide tegevuse ümberkorraldamise tulemusel tuleb koolile taotleda kas **uus koolitusluba või taotleda koolitusloa muutmist** (koolide ühendamisel, jaotamisel või eraldamisel ning teatud juhtudel kooli tegutsemisvormi muutmisel; PGS § 80 lg-d 6 ja 7), tuleb dokumendid selleks Haridus- ja Teadusministeeriumile esitada hiljemalt õppeaasta **1. aprilliks** (PGS 63 lg 2).

Siinkohal peaks tähelepanu pöörama asjaoludele, mis ilmnevad nii koolide ühendamise, jagunemise kui eraldamise puhul. Kõikide nende ümberkorralduste puhul peaksid moodustuvad uued koolid hakkama tegutsema ja seni tegutsenute tegevus lõppema perioodil 01.07.-31.08. Uus kool kantakse riigi- ja kohaliku omavalitsuse asutuste registrisse, kuid seda tehakse kuupäevast, mil volikogu on otsustanud ümberkorralduse kehtima panna. Kuigi registrikoodil ei ole riigi- ja kohaliku omavalitsuse asutuste puhul õiguslikku tagajärge, ei ole võimalik sõlmida asutuse kaudu ja teda esindades lepinguid (sh sõlmida lepingut direktoriga) enne, kui koolil on registrikood. Kooli direktor ei saa hakata kandma ka teavet erinevatesse andmekogudesse, kui teda ei ole riigi- ja kohaliku omavalitsuse asutuste registris kooli esindava isikuna märgitud. Olukorras, kus tekib uus kool (ühinemine, jagunemine, eraldamine) tuleb hiljemalt 1. aprilliks esitada taotlus uue koolitusloa saamiseks. Koolitusloa taotlemiseks peavad koolil olemas olema ka nõuetele vastavad õpetajad ning toimiv infrastruktuur. Kui koolid saab ümber korraldada alles perioodil 01.07.-31.08, siis on keeruline tagada, et 1. aprilliks on nõutud toimingud tehtud.

HTMi kommentaarid koolitusloa taotluse menetlemise kohta

Koolitusloataotlus võetakse menetlusse pärast **kõigi nõutud dokumentide esitamist** (vt PGS § 63) ning loa taotluse menetlus kestab maksimaalselt kaks kuud. Kui 1. aprillil esitatud taotlusest puudub mõni kohustuslik dokument (nt Terviseameti hinnang), siis loetakse taotlus küll tähtaegselt esitatuks, kuid menetlust ei alustata ning antakse taotlejale tähtaeg puuduste kõrvaldamiseks, puuduva dokumendi esitamiseks.

Kvalifikatsiooninõuetele vastavate õpetajate olemasolu kinnitamiseks eeldatakse, et õpetajatega on uues asutuses tööle asumiseks sõlmitud vähemalt eelkokkulepped. Taotlemisel peab kooli pidaja andma kinnituse pedagoogide olemasolu kohta, mis esitatakse ühe lausena taotlusel ja millega kooli pidaja annab nn etteulatuvalt lubaduse, et õppeaasta alguseks on kõik õpetajad olemas. HTM on loobunud töölepingute küsimisest põhjusel, et viis kuud enne uue õppeaasta algust ei ole enamasti uusi töölepinguid veel sõlmitud ning õpetajate liikumised ja värbamised toimuvad peamiselt õppetöövälisel perioodil ehk juulis ja augustis.

Ruumide, hoonete, sisutuse ja maa-ala puhul on HTM koolitusloa menetluses lähtunud järgmisest praktikast:

- 1) kui koolide tegevuse ümberkorraldamisel jätkab või jätkavad koolid õppetööd hoonetes, mis olid ka enne koolide ümberkorraldamiseks kasutusel koolihoonena, on kooli pidajal võimalik esitada andmed ja hinnangud tegutsevate koolide kasutatavate õppehoonete kohta;
- 2) kui koolide tegevuse ümberkorraldamisel võetakse kasutusele uus õppehoone, st õppehoonet alles ehitatakse, on puuduvate dokumentide (kasutusluba, Päästeameti hinnang, Terviseameti hinnang) esitamise tähtaega vastavalt hoone valmimisele pikendatud.

Koolide ühendamine

Ühendamise teel **ühendatavate koolide tegevus lõpeb**, ühendatavate baasil **moodustub uus kool**.

	Tegevus	Tegevuse eeldatav aeg	Märkused, kommentaarid
1.	Koolide ümberkujundamise vajadus ja võimalusel eeldatav ümberkujunduse viis (milliste koolide ühendamist kaalutakse)	VT märkused kooli asutamise ja lõpetamise tabelitest	VT märkused kooli asutamise ja lõpetamise tabelitest

	nähakse ette KOV arengukavas ja eelarvestrateegias.		
2.	Volikogu otsus koolide tegevuse ümberkorraldamise kohta.	Soovitatavalt kooli õppetöö tegevuse alustamisele <u>eelneva aasta</u> september-oktoober või veel varem. <u>Ettevalmistus ehk eelnõu menetlus aga peab hakkama varem (vt kooli põhimääruse menetluse kommentaare).</u>	<p>Otsus peaks olema sõnastatud viisil, mis eristaks protseduuri kooli alustamisest ja kooli lõpetamisest, st peab olema aru saada, et uus kool moodustub ja ühendatavad koolid lõpetavad tegevuse asutuste tegevuse ümberkorraldamise tõttu.</p> <p><i>(...vald/linn korraldab ümber järgmiste koolide tegevuse: kool, registrikood.....,kool, registrikood....., jne. Eelnimetatud koolide tegevuse ümberkorralduse tulemusel moodustub uus asutus..... kool (registrikoodi ei ole). Ümberkorralduse tulemusel lõpetavad augustist ühendatavad asutused tegevuse ning tegevust jätkab uue moodustuva asutusena kool.)</i></p> <p>Soovitus. Kuigi PGSi alusel on koolide tegevuse ümberkorraldamine ühendamise teel võimalik nii, et ühendatavad asutused lõpetavad tegevuse 31. augustil ja uus kool alustab 1. septembril, võiks uus asutus alustada ja ühendatavate tegevus lõppeda ikkagi juba nt 15. augustist (uus kooliaasta tuleb ka ette valmistada). Praktika kohaselt ei kanta uut asutust riigi- ja kohaliku omavalitsuse asutuste riiklikusse registrisse enne, kui uus asutus n.ö alustab tegevust (ehk nt 1. septembrist). Kuigi registrikandel ei ole õiguslikku tähendust, on kogu asutuse tegevuse korraldamisega seotud lepingute (sh töölepingute) ümbervormistamiseks ja/või vajadusel uute sõlmimiseks, asutuse raamatupidamise ja teabehalduse korraldamiseks siiski vaja asutuse registrikoodi ning ka registrisse kantavat asutust esindavat isikut. Kui see kõik tekib alles 1. septembrist, on nii kooliaasta (õppetöö) alustamine kui ka kõik muud kooli tegevusega seotud kohustused (kõik lepingud, sh töölepingud, kanded TÖRis, EHISes) kuhjunud liiga septembri algusesse.</p>
3.	Ühendamise teel tekkivale koolile põhimääruse kehtestamine	Soovitatavalt samal ajal asutamisosuse tegemisega, ent <u>eelnõu menetlus peab algama 1-2 kuud varem.</u> See sõltub iga KOVi korra, kes on KOVi sisepädevuse kohaselt hallatava asutuse põhimääruse kehtestaja. Kui selleks on volikogu, võiks põhimääruse kehtestada samal istungil koolide ümberkorraldamise otsusega	Kooli ehk KOVi valitsusasutuse hallatava asutuse põhimääruse kehtestamine ei ole seaduse alusel volikogu ainupädevuses. (PGS § 66 lg 2 – põhimääruse kehtestatakse kooli pidaja kehtestatud korras, KOKS § 22 ei sätesta, et hallatava asutuse põhimääruse kehtestamine oleks volikogu ainupädevuses). Kui volikogu näeb põhimääruse kinnitamise korraga ette, et kooli põhimääruse kehtestab kooli pidaja esindajana volikogu, siis teeb seda volikogu. Kui volikogu kooli pidajana näeb korras ette, et põhimääruse kehtestab valitsus, siis teeb seda valitsus oma määrusega, kui ametiasutus, siis tõenäoliselt selle juht oma käskkirjaga. Põhimäärus on uue tekkiva kooli tegutsemise alusdokument (kooli nimi, õppevorm, nn juriidiline aadress, kas mitu tegevuskohta või üks, kas õpilaskodu või

			<p>mitte, kas on õppekavaväliseid tegevusi, kas kooli tegutsemiseks on mingi struktuur, juhtkond jne), mistõttu ilma kehtiva põhimääruseta ei ole võimalik alustada moodustuva kooli ettevalmistamiseks vajalikke tegevusi. Teisisõnu – põhimäärus määratleb koolide tegevuse ümberkorraldamise sisu ehk selle, kuidas ümberkorraldamise tulemusel haridust antakse.</p> <p>PGS § 66 lg 2 kohaselt peavad ühendatavate koolide hoolekogud, õpilasesindused ja õppenõukogud põhimääruse kohta (sh koolide tegevuse ümberkorralduse kohta) andma oma arvamuse.</p> <p>Kui KOVi on olemas noortevolikogu, peaks kooli põhimääruse (sh koolide tegevuse ümberkorralduse kohta enne selle kehtestamist andma arvamuse ka noortevolikogu (NTS § lg-d 1 ja 5). Nendest nõuetest tulenevalt tuleb koolide ühendamise otsuse ja põhimääruse eelnõu <u>menetlusega alustada vähemalt 1-2 kuud enne põhimääruse eeldatavat vastuvõtmise kuupäeva</u>.</p> <p>Põhimääruses tuleb määrata selle kehtima hakkamise kuupäev, milleks on see kuupäev, millest alustab tegevust uus moodustunud kool.</p> <p>Põhimääruse menetluses tuleb silmas pidada AvTS § 28 lg 1 p 16 nõuet, et määruse eelnõu peab olema koos seletuskirjaga enne vastuvõtmist KOVi veebilehel avalikustatud ning järgida tuleb iga KOVi põhimäärusega sätestatud õigusaktide menetluskorda (tuleneb KOKS § 8 lg 1 p-st 6).</p> <p>Põhimäärus tuleb avaldada Riigi Teatajas.</p> <p><u>Märkusena</u> – suurtes KOVides võib volikogu delegeerida kooli põhimääruse kehtestamise ka näiteks valitsusasutusele (ametiasutusele, nt haridusametile). Sellisel juhul kehtestatakse põhimäärus tõenäoliselt asutuse juhi käskkirjaga ning seda RT-s ei avaldata.</p> <p>Nende koolide, kelle tegevus ümberkorralduse tõttu lõpeb, põhimäärused tuleb koolide lõppemise kuupäevast kehtetuks tunnistada. Seda võib teha ka hiljem, kuid menetlusökonoomiat silmas pidades võiks seda teha samal ajal uue põhimääruse vastuvõtmisega.</p>
4.	Moodustuva kooli direktori juhi leidmine	Võimalikult kiiresti	<p>Koolide tegevuse ühendamisel tekkiva kooli direktori töökoht ei ole nn vaba töökoht.</p> <p>TSÜSi ja TLSi alusel saab töandjaks olla ainult õigusvõimeline isik. Kohaliku omavalitsuse asutused ei ole juriidilised</p>

		<p>isikud (KOKS § 35 lg 1). Seega on kõigi KOVi asutuste tööandjaks vald või linn ehk KOV üksus (TSÜS § 25 lg-d 2 ja 3, KOKS § 10), asutused on vaid selle isiku n.ö struktuuriüksused, kelle kaudu vald või linn täidab seadusega pandud avalikke ülesandeid ning kes esindavad oma tegevusega valda või linna. Seega on kõigil tegevust lõpetavatel koolidel vallaga/linnaga kehtiv tööleping. Kuna koolide ühendamisel tekib sarnane olukord juriidilise isiku õigusjärglusega, st õigused ja kohustused lähevad moodustuvale koolile üle, ei ole ka uue kooli direktori ametikoht n.ö vaba ametikoht – olenevalt ühendatavate koolide arvust on sellele kohale õigus kõigil nendel direktoritel, kelle kooli tegevus lõpeb. See eeldab, et töökohta täitmiseks tuleb kõigile direktoritele tagada võrdne võimalus ehk vajadusel korraldada n.ö sisekonkurss. Direktoril, kes ei osale nn sisekonkursil ehk tal ei ole soovi moodustuva kooli juhina jätkata, tuleb tagada direktori ülesannete täitmine kuni kooli tegevuse lõppemiseni ja talle võib uue kooli direktor pakkuda moodustavas koolis mõnda muud töökohta.</p> <p>Kui ükski ühendatavate koolide direktoritest ei soovi sisekonkursil osaleda ehk loobuvad (kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis) võimalusest muuta töölepingut ning jätkata kooli juhina moodustavas koolis, on moodustunud kooli direktori töökoht vaba ning tuleb korraldada avalik konkurss.</p> <p>Konkurss korraldatakse KOV kehtestatud korras (PGS § 71 lg 4). Eeldatavalt on KOVid kehtestanud üldise korra koolide direktorite vabade ametikohtade täitmiseks. Kui seda ei ole, tuleb eelnevalt vastav kord kehtestada ning kõigi ühendatavate koolide hoolekogud peavad korra kohta andma enne kehtestamist ka oma arvamuse (tuleneb PGS § 71 lg-st 6).</p> <p>Moodustuva kooli direktor kinnitatakse ametisse KOV täitevorgani korraldusega, kui õigusaktidega ei ole sätestatud teisiti (KOKS § 50 lg 1 p 7). Seejärel sõlmitakse tööleping või muudetakse töölepingut (muutmine juhul, kui mõni ühendatava kooli direktor jätkab moodustuva kooli direktorina).</p> <p>Kontrollida tuleb, kas direktori suhtes ei kehti LasteKS §-s 20 juhul sätestatud tegevuspiirang, st teha päring karistusregistrisse.</p> <p><u>Uus kool peab moodustuma varasemalt, kui 1. september.</u> Vaba ametikohta saab täita ja tööleping kehtima hakata või kooli juhina kehtivat töölepingut saab muuta alles</p>
--	--	--

			<p>sellest hetkest, mil kool on kantud registrisse. Kui see juhtub alles 1. septembrist, siis ei ole ka uut kooli esindama õigustatud isikut, kes saaks teha tehinguid ja toiminguid, sh teha ettepanekuid töölepingute muutmiseks, korraldada vajadusel vabade ametikohtade täitmiseks avalikke konkursse, sõlmida muid lepinguid jne.</p> <p>Kui direktor leitakse nn sisekonkursi korras, tuleb ühendatava kooli juhtimiseks direktoriga sõlmitud töölepingut muuta viisil, et kuni ühendatava kooli direktori tööülesannete täitmiseni täidab kooli direktor lisaülesandena ka kooli tegevuse ettevalmistamisega seotud ülesandeid ja on moodustuva kooli esindaja.</p> <p>Kõik vajalikud kandemuudatused registrites (TÖR, EHIS jms) saab teha aga alles siis, kui uus kool on registreeritud riigi- ja kohaliku omavalitsuse asutuste riiklikus registris.</p>
5.	Ametiasutus teavitab PGŠis sätestatud isikuid ja asutusi kooli tegevuse lõppemisest	Hiljemalt 1. aprilliks, kuid mida varem, seda parem	
6.	<p>Uue moodustuva kooli direktor (võib olla ka üks direktoritest, kes täidab ka uue moodustuva kooli direktori ülesandeid) korraldab moodustuva kooli personali küsimused:</p> <p>1) kinnitab õigusaktidega sätestatud korras töötajate koosseisu;</p> <p>2) teeb ettepanekud lõpetavate koolide töötajatele asuda tööle uues koolis, korraldab töölepingute ülesütlemise kooli tegevuse ümberkorraldamise alustel;</p> <p>3) korraldab vabadele töökohtadele õigusaktidega sätestatud juhtudel avaliku konkursi.</p>		<p>Kõigil ühendatavate koolide töötajatel on võrdsed õigused töölepingute pikendamiseks jätkamaks tööd ühendamise teel tekkivas koolis. Selleks tuleb moodustuva kooli direktoril tagada protseduurid kooskõlas kehtiva õigusega, arvestades eesmärki, et avalikku raha kasutatakse võimalikult säästlikult ja otstarbekalt.</p> <p>PGŠ § 71 lg 2 p 6 ja § 74 lg 2 – töötajate koosseisu kinnitab direktor kooli pidaja (olenevalt KOV sisepädevusest kas volikogu, valitsuse või ametiasutuse) kehtestatud korras;</p> <p>Arvestada tuleb TLS § 112 ettevõtte ülemineku sätteid (nt kui uues moodustuvas koolis on 3 kooli ühendamisest vajalik jätkuvalt 3 matemaatikaõpetajat, lähevad nende töölepingud muutumatuks üle).</p> <p>Kui moodustuvas koolis on sarnaseid töökohti vähem, tuleb korraldada nn sisekonkurss.</p> <p><u>Märkusena:</u> siinkohal ei ole võimalik ära tuua kõiki TLS õiguslikke asjaolusid, sest need võivad oleneda paljudest erinevatest faktilistest asjaoludest. Nt kui üks ühendatav kool asub ühes külas, uus moodustuv kool kümneid kilomeetreid eemal, võib tegevuse lõpetava kooli õpetaja uuest töökohast keelduda ning tema suhtes kohalduvad TLSi koondamise sätteid. Kui moodustuva kooli asukoht jääb samaks ja ka lõpetavast koolist üle kantava töölepingu nõuded jäävad samaks, ei ole sellisel töötajal õigus nõuda koondamist.</p>

			<p>Õppealajuhataja, õpetajate, tugi-spetsialistide ning teiste õppe- ja kasvatusalal töötavate isikute töökohtade, mida ei ole võimalik kas lepingute üleviimise või sisekonkursi korras täita, täitmiseks peab direktor korraldama avaliku konkursi.</p> <p>PGS § 74 lg 6 sätestab, et kooli pedagoogiliste töötajate konkursi läbiviimise korra kehtestab kooli hoolekogu direktori ettepanekul. Uuel moodustuval koolil ei ole veel hoolekogu, mistõttu peaks nn „õigusjärgluse“ põhimõttest tulenevalt vastava korra kehtestama ühinevate koolide hoolekogud, ettepanek korraldada ühine hoolekogu koosolek.</p> <p>Ettepanekute ja konkursside tulemusel on võimalik sõlmida töölepingud kuupäevast, mil uus moodustatav kool saab registrikoodi ehk kooli tekkimisest alates või siis etteulatuvalt.</p> <p><u>Ääremärkusena</u> – siin võib kaalumise alla tulla TLS § 90 ehk töölepingu kollektiivne ülesütlemine – nt kui ühendatakse kolm kooli ning võib olla on tekkinud olukord, et ühe kooli õpetajate üleviimise vajadust ei ole ehk toimub ühe n.ö struktuuriüksuse töö lõpetamine. Sellisel juhul tuleb järgida kõiki TLS-iga töölepingu kollektiivse ülesütlamise nõudeid.</p> <p>Enne töölepingu sõlmimist tuleb kontrollida, kas tegemist ei ole isikuga, kelle suhtes kehtib LasteKS §-ga 20 sätestatud töötamise piirang. St tuleb teha vajalikud päringud karistusregistrisse.</p>
7.	Ühinevate koolide direktorid korraldavad kooli kaudu sõlmitud lepingute partnerite teavitamise lepingute ülemineku kohta, uue moodustuva kooli direktor (üks tegevust lõpetava kooli direktoritest, kes jätkab uue kooli direktorina) korraldab uue kooli tegevuseks vajalike uute lepingute sõlmimise		<p>Koolid, kelle tegevus lõpeb, peavad</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) teavitama lepingupartnereid VÕSi ja lepingus sätestatu alusel lepingute üle andmisest uuele moodustuvale koolile; 2) kui lepingust tulenevad ülesanded ei lähe uuele moodustuvale koolile üle, lepingud VÕSis ja lepingus sätestatud alustel üles öelda viisil, mis ei too KOVile kaasa täiendavaid rahalisi kohustusi (viivised, leppetrahvid jms); 3) moodustuvat kooli esindama õigustatud isik sõlmib vajadusel moodustuva koolitegevuseks vajalikud uued lepingud.
8.	Ühinevate koolide direktorid korraldavad tegevuse lõpetavate koolide tegevuse käigus saadud ja loodud teabe korrastamise ja üleandmise moodustuvale koolile.		<p>Dokumendid ja teave valmistatakse ette säilitamiseks, tagatakse infosüsteemides kasutajaõiguste lõpetamine ja uue kooli nimel kasutajaõiguste tagamine, koolide tegevuse lõppemise päeval antakse nõuetekohaselt korrastatuna üle moodustuvale koolile.</p>
9.	Moodustuva kooli direktor tagab asutuse teabehalduse ning sisemised töökorralduse reeglid (korraldab dokumendiregistri pidamise, kehtestab teabehalduse juhise, korraldab andmekaitse-spetsialisti ülesannete täitmise,		

	kehtestab töökorralduse reeglid, tagab töötervishoiu- ja tööohutuse seadusest tulenevate nõuete täitmise, küberkaitse nõuete täitmise		
	Koostöös kooli pidaja esindajatega koostatakse kooli eelarve, esitatakse eelinfo ministeeriumidele kooli riigieelarvest rahastamiseks.		
	KOV organid korraldavad moodustuva kooli pidamiseks vajaliku vara valitsemise		Varade valitsemine toimub vastavalt KOV volikogu kehtestatud korrale. Vastavalt KOV organite otsustusele annavad tegevuse lõpetavate koolide juhid vara üle moodustuva kooli juhile (koostatakse vara üleandmise aktid).
10.	Kooli pidaja (ametiasutuse) esitab taotluse koolitusloa saamiseks	Hiljemalt 1. aprill, tungiv soovitus esitada varem	
11.	Kohalik omavalitsus määrab haldusaktidega ühendatavates koolides õppivatele lastele elukohajärgse kooli	Seda ei saa teha varem, kui ühendatavale koolile on väljastatud koolitusluba.	PGS § 10 lg 1
12.	Määratakse tähtaeg lapsevanematele, kes annavad teada, kui ei soovi, et laps jätkab õppimist ühendatud koolis eeldusel, et uus moodustuv kool on õpilase elukohajärgne kool		Üldjuhul peaks nn „õigusjärgluse“ alusel õpilased üle kantama moodustatava kooli õpilasteks. Kuna kooli valikul on lapsevanemal määrav sõnaõigus, peab eelnevalt välja selgitama, millised õpilased ei soovi moodustatavas koolis jätkata. Õpilaste, kes on nõus jätkama tegevust ühinemise teel tekkivas koolis, dokumendid antakse uuele koolile üle ja õpilased kantakse üle kooli nimekirja. Õpilased, kes ei soovi koolide tegevuse ümberkorraldamise tõttu moodustavas uues koolis jätkata, arvatakse õpilaste nimekirjast välja, vanematele antakse lapse dokumendid vastavalt õigusnormidega sätestatule ning vanem peab taotlema tema valitud koolis lapse õpilaste nimekirja arvamist.

Koolide liitmine

Liitmise teel **liidetavate koolide tegevus lõpeb**, see kool, mille juurde tegevuse lõpetavad koolid liidetakse, jätkab tegevust (suuremana).

	Tegevus	Tegevuse eeldatav aeg	Märkused, kommentaarid
1.	Koolide ümberkujundamise vajadus ja võimalusel eeldatav ümberkujunduse viis (millised koolid millise kooliga liidetakse) nähakse ette KOV arengukavas ja eelarvestrateegias	VT märkused kooli asutamise ja lõpetamise tabelitest	VT märkused kooli asutamise ja lõpetamise tabelitest
2.	Volikogu otsus koolide tegevuse ümberkujundamise kohta	Soovitavalt kooli õppetöö tegevuse alustamisele <u>eelneva aasta</u> september-oktoober. Kui muudetakse ka kooli põhimäärust, peab <u>ettevalmistus ehk eelnõu menetlus algama varem (vt kooli põhimääruse menetluse kommentaare).</u>	Otsus peaks olema sõnastatud viisil, mis eristaks protseduuri kooli alustamisest ja kooli lõpetamisest, st peab olema aru saada, milliste koolide <u>tegevus lõpeb ning milline kool jätkab tegevust.</u> (...vald/linn korraldab ümber järgmiste koolide tegevuse: kool, registrikood.....,kool, registrikood....., jne. Eelnimetatud koolide tegevuse ümberkorraldamisel liidetakse..... kool (rg kood), kool (rg kood) kooliga (rg

			<p>kood). Ümberkorralduse tulemusel lõpetavad augustist liidetavad koolid, ehk kool ja kool tegevuse ning tegevust jätkab kool.) .</p> <p>Kuna siin ei teki uut kooli, ei ole vaja koolile ka uut registrikoodi.</p>
3.	Vajadusel kooli põhimääruse muutmine või uue kehtestamine		<p>Kuna liitmisel ei teki uut kooli, siis vajadus uue põhimääruse kehtestamiseks tekib, kui kooli tegevuses midagi oluliselt muutub (võib muuta nt nime, tegevuse asukohta, õppevormi jne). Sellisel juhul kehtivad kõik põhimääruse muutmise või uue põhimääruse kehtestamise nõuded (vt märkus koolide ühendamise juures).</p> <p>PGS ei anna ühest vastust, kas koolide liitmisel peaks piisama, kui põhimääruse muutmise või uue kehtestamise puhul küsitakse arvamust ainult selle kooli hoolekogult, õpilasesinduselt ja õppenõukogult, mille juurde teised liidetakse (ehk vaid selle kooli organitelt, kelle tegevus jätkub).</p> <p><u>Soovitus</u> – hea haldustava põhimõttest tulenevalt võiks põhimääruse muudatustele või uue põhimääruse eelnõule arvamuse anda siiski kõigi ümberkorraldusega seotud koolide hoolekogud, õpilasesindused ja õppenõukogud. Kui KOVil on noortevolikogu, esitatakse eelnõu arvamuse andmiseks ka noortevolikogule.</p>
4.	Kooli juhtimisega seotud probleemide lahendamine	Võimalikult kiiresti	<p>Koolil, mille juurde teised koolid liidetakse, on juba direktor. Seega ei ole vajadust koolile uut juhti otsida. Samas võib koolide liitmine tähendada siiski nii olulist töölepingulist muudatust, et see võib tuua kaasa nn koondamissituatsiooni – kooli suurus ja tööülesanded, töökoha asukoht jms võivad muutuda.</p> <p>Kui töö ümberkorraldamine toob kaasa töölepingu olulise muutmise ja direktor ei ole sellega nõus, siis tekib koondamissituatsioon (TLS § 89), mis eeldab ka pärast läbirääkimisi koondamisest etteteatamise aja järgimist (TLS § 97).</p> <p>Kui kooli, mille juurde teised koolid liidetakse, direktor ei ole nõus töölepingu muutmisega, tekib sisekonkurss liidetavate koolide juhtide vahel. Kui neist keegi ei soovi jätkata, tuleb vabanevale ametikohale kuulutada välja avalik konkurss.</p> <p>Direktorid, kes ei soovi liitmisega tulemusel tekkivat kooli juhtida, peavad tagama koolide tegevuse ning liitmisega seotud toimingud kuni liitumise jõustumiseni.</p> <p>Samuti peab direktoritele pakkuma liitmisega teel jätkavas koolis võimalusel mõnda muud töökohta.</p>
5.	Ametiasutus teavitab PGSSis sätestatud isikuid ja asutusi	Hiljemalt 1. aprilliks, kuid mida varem, seda parem	

	koolide tegevuse ümberrahandamisest		
6.	<p>Tegevust jätkava kooli direktor peab selgitama välja liitmise tulemusel tekkiva kooli personalivajadused, mh kinnitab õigusaktidega sätestatud korras töötajate koosseisu;</p> <p>2) teeb ettepanekud lõpetavate koolide töötajatele asuda tööle liitmise teel tegevust jätkavas koolis;</p> <p>3) korraldab vabadele töökohtadele õigusaktidega sätestatud juhtudel avaliku konkursi</p>		<p>Erinevalt koolide ühendamisest, on nendel töötajatel, kellel on tegevust jätkava kooli kaudu KOViga kehtiv tööleping, teatud eelis – neil on eelisõigus oma töökohal jätkata. Jah, on võimalik, et kui liidetava kooli töötaja vastab enim töökohale ja töötajatele õigusaktidega kehtestatud nõuetele, on võimalik kooli tööd korraldada ümber nii, et nõuetele vastav töötaja, kes seni töötas liidetavas ehk tegevust lõpetavas koolis, saab jätkata tegevust jätkavas koolis ning koondamisele kuulub see töötaja, kellel on kehtiv tööleping tegevust jätkava kooliga. Järgida tuleb TLSiga sätestatud asjaolusid ja kõiki olukordi siinkohal kirjeldada ei ole võimalik</p> <p>VT ka tähelepanekud koolide ühendamise juures.</p> <p>Liidetavate koolide töötajate, kes on nõus jätkama töötamist tegevust jätkavas koolis, töölepingud antakse üle tegevust jätkavale koolile.</p> <p>Teiste töötajate suhtes korraldavad tegevuse lõpetavate koolide juhid töötajate koondamise, tagavad vastavad kanded TÖRis ja EHISes.</p> <p>Enne töölepingu sõlmimist tuleb kontrollida, kas tegemist ei ole isikuga, kelle suhtes kehtib LasteKS §-ga 20 sätestatud töötamise piirang. St tuleb teha vajalikud päringud karistusregistrisse</p>
7.	<p>Liitmise teel tegevuse lõpetavate koolide direktorid korraldavad kooli kaudu sõlmitud lepingute partnerite teavitamise lepingute ülemineku või lõpetamise kohta</p>		<p>Koolid, kelle tegevus lõpeb, peavad</p> <p>1) teavitama lepingupartnereid VÕSi ja lepingus sätestatu alusel lepingute üle andmisest tegevust jätkavale koolile;</p> <p>2) kui lepingust tulenevad ülesanded ei lähe tegevust jätkavale koolile üle, tuleb lepingud VÕSis ja lepingus sätestatud alustel üles öelda viisil, mis ei too KOVile kaasa täiendavaid rahalisi kohustusi (viivised, leppetrahvid jms).</p>
8.	<p>Liitmise teel tegevuse lõpetavate koolide direktorid korraldavad tegevuse lõpetavate koolide tegevuse käigus saadud ja loodud teabe korrastamise ja üleandmise tegevust jätkavale koolile</p>		<p>Dokumendid ja teave valmistatakse ette säilitamiseks, tagatakse infosüsteemides kasutajaõiguste lõpetamine ja uue kooli (st tegevust jätkava kooli) nimel kasutajaõiguste tagamine, kooli tegevuse lõppemise päeval antakse nõuetekohaselt korrastatuna üle tegevust jätkavale koolile.</p>
9.	<p>Kohalik omavalitsus määrab haldusaktidega liidetavates koolides õppivatele lastele elukohajärgse kooli</p>		<p>PGS § 10 lg 1</p>
10.	<p>Määratakse tegevuse lõpetavate koolide lapsevanematele tähtaeg teatamiseks, kui nad ei soovi, et laps jätkab õpinguid selles koolis, mis jätkab tegevust pärast koolide liitmist, eeldusel, et uus moodustuv kool on õpilase elukohajärgne kool</p>		<p>Üldjuhul peaks nn „õigusjärgluse“ alusel õpilased üle kantama tegutsemist jätkava kooli õpilasteks. Kuna kooli valikul on lapsevanemal määrav sõnaõigus, peab eelnevalt välja selgitama, millised õpilased ei soovi nende jaoks uues koolis jätkata. Õpilaste, kes on nõus õppima tegevust jätkavas koolis, dokumendid antakse üle ja</p>

			õpilased kantakse üle liitmise teel tegevust jätkava kooli nimekirja. Õpilased, kes ei soovi koolide tegevuse ümberkorraldamise tõttu tegevust jätkavas koolis jätkata, arvatakse õpilaste nimekirjast välja, vanematele antakse lapse dokumendid vastavalt õigusnormidega sätestatule ning vanem peab taotlema tema valitud koolis lapse õpilaste nimekirja arvamist.
11.	Tehakse vajadusel toimingud kooli rahastamise korrigeerimiseks		

Koolide jaotamine

Kooli jaotamisel vähemalt kaheks (võib ka enamaks) kooliks **jagunev kool lõpetab** tegevuse ja moodustuvad uued koolid.

	Tegevus	Tegevuse eeldatav aeg	Märkused, kommentaarid
1.	Koolide ümberkujundamise vajadus ja võimalusel eeldatav ümberkujunduse viis (milline kool mitmeks kooliks jaotatakse) nähakse ette KOV arengukavas ja eelarvestrateegias	VT märkused kooli asutamise ja lõpetamise tabelitest	VT märkused kooli asutamise ja lõpetamise tabelitest
2.	Volikogu otsus kooli tegevuse ümberkorraldamise kohta	Soovitavalt kooli õppetöö tegevuse alustamisele <u>eelneva aasta</u> september-oktoober, ent eeltöö eeskätt uute koolide põhimääruste osas peaks <u>algama varem</u> (vt kooli <u>põhimääruse menetluse kommentaare</u>)	Otsus peaks olema sõnastatud viisil, mis eristaks protseduuri kooli alustamisest ja kooli lõpetamisest, st peab olema aru saada, millise juba tegutseva kooli tegevuse ümberkorraldamise tõttu tegutseva kooli tegevus lõpeb ning millised uued koolid moodustuvad. (...vald/linn korraldab Kooli (registrikood) tegevuse ümber kooli jaotamisega kaheks kooliks. Ümberkorralduse tulemusel kool (registrikood) lõpetab kuupäevast tegevuse ning tegevust jätkavad kool ja kool. <u>Tähelepanek</u> PGS § 80 lg 5 alusel peaks kooli tegevus lõppema ja uued asutused tööd alustama perioodil 01.07.-31.08. Kuna koolide jagunemisel tekivad <u>uued koolid, mis peavad saama uue registrikoodi ning selle kooli nimel ei saa meie õiguspraktikas enne teha toiminguid ega tehinguid</u> , tuleks arvestada, et uus kool peaks <u>alustama tegevust ilma õppetegevuseta oluliselt varem</u> (vt märkusi kooli asutamise ja ühendamise peatüki juures). Uue kooli juht on pädev leidma moodustuvatele koolidele personali, valmistama ette lepinguid ja kehtestama asutuse tegevuseks kordasid. Seda ei saa teha, kui asutust registreeritud ei ole. VT ka muid tabelitele eelnevaid selgitusi.
3.	Moodustuvate koolide põhimääruste kehtestamine	Võimalusel koos asutamisosusega	Põhimääruse menetlusega seotud asjaolusid vt kooli asutamise ning koolide ühendamise juurest. PGS § 66 lg 2 kohaselt peab kooli põhimäärusele oma arvamuse andma <u>selle kooli hoolekogu, õpilasesindus ja</u>

			<p>õppenõukogu. Moodustuvatel koolidel ei ole veel ühtegi nimetatud organitest. Kuigi PGS ümberkorraldamise puhul menetlusele erisusi ei kehtesta, saab uute moodustuvate koolide põhimäärustele oma seisukoha anda ainult jaguneva kooli hoolekogu, õppenõukogu ja õpilasesindus.</p> <p>Kui KOVil on noortevolikogu, esitatakse eelnõu arvamuse andmiseks ka noortevolikogule.</p>
4.	Koolidele juhtide leidmine	Võimalikult kiiresti	<p>Erinevalt uue kooli moodustamisest tuleb koolide jagunemisel taas silmas pidada nn „õigusjärgluse“ põhimõtet ning TL Siga sätestatud ettevõtte ülemineku sätteid. Tegevust lõpetava kooli direktorile tuleb pakkuda ühe moodustuva kooli juhtimise võimalust. Kui direktor töölepingu olulise muutuse tõttu ei ole nõus asuma juhtima ühte moodustuvast koolist, tekib tema suhtes koondamissituatsioon ning saab väita, et kahe kooli direktori ametikohad on vabad. Direktorite ametikohad täidetakse sellisel juhul avaliku konkursi korras.</p> <p><u>Siinkohal vt märkusi asutatava kooli ning koolide ühendamise osas.</u></p> <p>Kooli, mille tegevus lõpeb, direktor peab tagama tegevuse lõpetava kooli juhtimise uute koolide moodustumise kuupäevani.</p>
5.	Ametiasutus teavitab PGSis sätestatud isikuid ja asutusi kooli tegevuse ümberkorraldamisest	Hiljemalt 1. aprilliks, kuid mida varem, seda parem	
6.	<p>Moodustuvate koolide direktorid korraldavad moodustuvate koolide personali küsimused</p> <p>1) kinnitavad õigusaktidega sätestatud korras töötajate koosseisu;</p> <p>2) teevad ettepanekud lõpetava kooli töötajatele asuda tööle uutes koolides;</p> <p>3) korraldavad vabadele töökohtadele õigusaktidega sätestatud juhtudel avaliku konkursi</p>		<p>Kõigil jaguneva kooli töötajatel on võrdsed õigused jätkata jagunemise teel tekkivates koolides. VT märkusi koolide ühendamise osas.</p> <p>Õppealajuhataja, õpetajate, tugispetsialistide ning teiste õppe- ja kasvatusalal töötavate isikute töökohad, mida ei ole võimalik kas lepingute üleviimise või sisekonkursi korras täita, täitmiseks peab direktor korraldama avaliku konkursi.</p> <p>PGS § 74 lg 6 sätestab, et kooli pedagoogiliste töötajate konkursi läbiviimise korra <u>kehtestab kooli hoolekogu</u> direktori ettepanekul. Uutel moodustuvatel koolidel <u>ei ole veel hoolekogu</u>, mistõttu eeldatavalt peaks nn „õigusjärgluse“ põhimõttest tulenevalt vastava korra kehtestama <u>jaguneva kooli hoolekogu</u>.</p> <p>Ettepanekute ja konkursside tulemusel on võimalik sõlmida töölepingud kuupäevast, mil uued moodustatavad koolid saavad registrikoodi ehk kooli tekkimisest alates või siis etteulatavalt.</p> <p>Enne töölepingu sõlmimist tuleb kontrollida, kas tegemist ei ole isikuga, kelle suhtes kehtib LasteKS §-ga 20 sätestatud töötamise piirang. St tuleb teha vajalikud päringud karistusregistrisse</p>

7.	Jagunemise teel tegevuse lõpetava kooli direktor korraldab kooli kaudu sõlmitud lepingute partnerite teavitamise lepingute ülemineku või lõpetamise kohta		Kool, kelle tegevus lõpeb, peab 1) teavitama lepingupartnereid VÕSi ja lepingus sätestatu alusel lepingute üle andmisest uutele moodustuvatele koolidele või ühele neist; 2) kui lepingust tulenevad ülesanded ei lähe uutele moodustuvatele koolidele üle, lepingud VÕSis ja lepingus sätestatud alustel üles öelda viisil, mis ei too KOVile kaasa täiendavaid rahalisi kohustusi (viivised, leppetrahvid jms).
8.	Jagunemise teel tegevuse lõpetava kooli direktor korraldab asutuse tegevuse käigus saadud ja loodud teabe korrastamise ja üleandmise.		Dokumendid ja teave valmistatakse ette säilitamiseks, tagatakse infosüsteemides kasutajaõiguste lõpetamine ja uute koolide nimel kasutajaõiguste tagamine, kooli tegevuse lõppemise päeval antakse nõuetekohaselt korrastatuna üle tegevust jätkavatele koolidele (või ühele neist). <u>Tähelepanek.</u> Kuivõrd siin tekib ühele koolile mitu järglast, on mõistlik pooleliolev teabehaldus anda üle ühele tekkivale koolile, kes teabe menetlemisega jätkab. NB! Vastavalt VV 13.08.2010 nr 113 „Põhikooli ja gümnaasiumi lõputunnistuse ja riigieksamitunnistuse statuut ja vormid“ § 17 lg 3 „Kui algdokumendi väljaandnud kool on ümber korraldatud, esitab duplikaadi taotleja taotluse kooli asukohajärgsele valla- või linnavalitsusele, kes saadab taotluse ümberkorraldatud kooli õigusjärglasele duplikaadi väljastamiseks“. <u>Kui ei ole määratud ühte kooli, kes n.ö „õigusjärgluse alusel“ tegevuse lõpetanud kooli teabe säilitamise tagab, ei ole võimalik määratleda ka seda kooli, kes duplikaadi väljastama peab.</u>
9.	Moodustuvate koolide direktorid tagavad asutuse teabehalduse ning sisemised töökorralduse reeglid (korraldavad dokumendiregistri pidamise, kehtestavad teabehalduse juhise, korraldavad andmekaitse spetsialisti ülesannete täitmise, kehtestavad töökorralduse reeglid, tagavad töötervishoiu- ja tööohutuse seadusest tulenevate nõuete täitmise, küberkaitse nõuete täitmise		
10.	Kooli pidaja (ametiasutuse) esitab taotluse koolitusloa saamiseks	Hiljemalt 1. aprill, tungiv soovitus esitada varem	
11.	Koostatakse koolide eelarve, KOV organid korraldavad koolide vara valitsemise		
12.	Kohalik omavalitsus määrab haldusaktidega jagunevas koolis õppivatele lastele elukohajärgse kooli		PGS § 10 lg 1
13.	Määratakse tegevust lõpetava kooli lapsevanematele tähtaeg teatamiseks, kui nad ei soovi, et		Üldjuhul peaks nn „õigusjärgluse“ alusel õpilased üle kantama tegutsemist jätkava elukohajärgse kooli õpilasteks. Õpilaste,

	laps jätkab õppimist ühes kahest jagunemise tulemusena tekkivas koolis		kes on nõus jätkama õppimist ühes moodustuvas koolis, dokumendid antakse üle ja õpilased kantakse üle moodustuva kooli nimekirja. Õpilased, kes ei soovi kooli tegevuse ümberkorraldamise tõttu tegevust jätkavates koolides õpinguid jätkata, arvatakse õpilaste nimekirjast välja, vanematele antakse lapse dokumendid vastavalt õigusnormidega sätestatule ning vanem peab taotlema tema valitud koolis lapse õpilaste nimekirja arvamist.
--	--	--	---

Kooli eraldamine

Kooli eraldamise tulemusel tekib uus kool ja säilib esialgne kool.

	Tegevus	Tegevuse eeldatav aeg	Märkused, kommentaarid
1.	Koolide ümberkorraldamise vajadus ja võimalusel eeldatav ümberkorraldamise viis (kuidas eraldamine toimub, milline uus kool tekib) nähakse ette KOV arengukavas ja eelarvestraateegias	VT märkused kooli asutamise ja lõpetamise tabelitest	VT märkused kooli asutamise ja lõpetamise tabelitest
2.	Volikogu otsus kooli tegevuse ümberkorraldamise kohta	Soovitavalt kooli õppetöö tegevuse alustamisele <u>eelneva aasta</u> septembris-oktoober, ent eeltöö eeskätt uue kooli põhimääruse osas peaks <u>algama varem</u> (vt <u>kooli põhimääruse menetluse kommentaare</u>).	<p>(...vald/linn korraldab Kooli (registrikood) tegevuse ümber kooli eraldamisega. Ümberkorralduse tulemusel kool (registrikood) jätkab kuupäevast tegevust ning eraldatuna asutatakse kuupäevast..... kool.</p> <p><u>Tähelepanek</u> PGS § 80 lg 5 alusel peaks eraldamine toimuma perioodil 01.07.-31.08. Kuna eraldamisel tekib <u>uus kool mis peab saama uue registrikoodi ning selle kooli nimel ei saa meie õiguspraktikas enne teha toiminguid ega tehinguid</u>, tuleks arvestada, et uus kool peaks alustama tegevust ilma õppetegevuseta oluliselt varem (vt märkusi kooli asutamise, ühendamise ja jagunemise juures). Uue kooli juht on pädev leidma uuele koolile personali, valmistama ette lepinguid ja kehtestama kooli tegevuseks kordasid. Seda ei saa teha, kui kooli registreeritud ei ole. <u>VT ka märkusi tabelite alguses.</u></p>
3.	Uuele koolile (vajadusel ka tegevust jätkavale koolile) põhimääruse kehtestamine	Võimalusel koos asutamisotsusega	Põhimääruse menetlusega seotud asjaolusid vt kooli asutamise ning koolide ühendamise juurest. PGS § 66 lg 2 kohaselt peab kooli põhimäärusele oma arvamuse andma <u>selle kooli</u> hoolekogu, õpilasesindus ja õppenõukogu. Eraldamise teel moodustuval koolil ei ole veel ühtegi nimetatud organitest. Kuigi PGS ümberkorraldamise puhul menetlusele erisusi ei kehtesta, saab uue moodustuva kooli põhimäärusele oma seisukoha anda ainult kooli, millest asutatav kool

			<p>eraldatakse, hoolekogu, õppenõukogu ja õpilasesindus.</p> <p>Kui KOVil on noortevolikogu, esitatakse eelnõu arvamuse andmiseks ka noortevolikogule.</p> <p>Kui kooli eraldamise teel jätkavale koolile tuleb kehtestada samuti uus põhimäärus, lähtutakse kõikidest põhimääruse menetluse sätetest.</p>
4.	Eraldamise teel moodustuvale (asutatavale) uuele koolile direktori leidmine	Võimalikult kiiresti	<p>Kooli ümberkorraldamisel eraldamise tõttu jätkab üks kool tegutsemist ning tema juhina ka ümberkorraldatava kooli direktor. Uue <u>moodustatava kooli direktori töökoht on vaba</u>, mistõttu sellele tuleb korraldada avalik konkurss (vt märkusi ka kooli asutamise ja jagunemise osas).</p> <p>Siinkohal <u>vt ka teisi märkusi asutatava kooli ning koolide ühendamise osas.</u></p>
5.	Ametiasutus teavitab PGSSis sätestatud isikuid ja asutusi kooli tegevuse ümberkorraldamisest	Hiljemalt 1. aprilliks, kuid soovitatavalt varem	
6.	Moodustuva uue kooli direktor korraldab kooli personali küsimused: 1) kinnitab õigusaktidega sätestatud korras töötajate koosseisu; 2) korraldab õigusaktidega sätestatud juhtudel töökohtade täitmiseks avaliku konkursi; 3) sõlmib töötajatega töölepingud.		<p>Õppealajuhataja, õpetajate, tugi-spetsialistide ning teiste õppe- ja kasvatusalal töötavate isikute töökohtade täitmiseks peab direktor korraldama avaliku konkursi.</p> <p>PGS § 74 lg 6 sätestab, et kooli pedagoogiliste töötajate konkursi läbiviimise korra <u>kehtestab kooli hoolekogu</u> direktori ettepanekul. Uuel moodustuval koolil <u>ei ole veel hoolekogu</u>, mistõttu eeldatavalt peaks nn „õigusjärgluse“ põhimõttest tulenevalt vastava korra kehtestama <u>kooli, kelle tegevus jätkub, hoolekogu. Ettepaneku hoolekogule saab teha aga mitte selle kooli direktor, kelle hoolekogu korra kehtestab, vaid eraldamise teel moodustatava kooli direktor.</u></p> <p>Ettepanekute ja konkursside tulemusel on võimalik sõlmida töölepingud kuupäevast, mil uus moodustatav kool saab registrikoodi ehk kooli tekkimisest alates või siis etteulatavalt.</p> <p>Vt ka märkusi kooli asutamise ja ühendamise osas.</p>
7.	Moodustuva kooli juht sõlmib asutuse tegevuseks vajalikud lepingud		<p>Olenevalt töökorraldusest võib olla vajadus ka tegevust jätkuvalt koolilt lepingute eraldatavale koolile üleandmine.</p>
8.	Vajadusel korraldab tegevust jätkava kooli direktor kooli kaudu sõlmitud lepingute muutmise		<p>Seda siis, kui koolide eraldamisel muutub midagi tegevust jätkava kooli ülalpidamises.</p>
9.	Moodustuva kooli direktor tagab asutuse teabehalduse ning sisemised töökorralduse reeglid (korraldab dokumendiregistri pidamise, kehtestab teabehalduse juhise, korraldab andmekaitse-spetsialisti ülesannete täitmise, kehtestab töökorralduse reeglid, tagab töötervishoiu- ja tööohutuse		

	seadusest tulenevate nõuete täitmise, küberkaitse nõuete täitmise		
10.	Koostatakse asutatava kooli eelarve, korrigeeritakse tegevust jätkava kooli eelarvet, KOV organid korraldavad koolide vara valitsemise		
11.	Kooli pidaja (ametiasutuse) esitab taotluse koolitusloa saamiseks	Hiljemalt 1. aprill, tungiv soovitus esitada varem	
12.	Kohalik omavalitsus määrab haldusaktidega õpilastele elukohajärgse kooli		PGS § 10 lg 1
13.	Määratakse lapsevanematele tähtaeg teatamiseks, kui nad ei soovi, et laps jätkab õppimist eraldamise tulemusel asutatavas koolis		Õpilased, kes ei soovi kooli tegevuse ümberkorraldamise tõttu asutatavas koolis õpinguid jätkata, arvatakse õpilaste nimekirjast välja, vanematele antakse lapse dokumendid vastavalt õigusnormidega sätestatule ning vanem peab taotlema tema valitud koolis lapse õpilaste nimekirja arvamist.

Koolide tegutsemisvormi muutmine

Kooli tegutsemisvormi muutmine ei tekita üldjuhul olukorda, kus asutus lõpeb või tekivad uued asutused. Tegutsemisvormi muutmine eeldab siiski valdavalt ühiskondlikku kokkulepet ehk samuti vastavate asjaolude määramist arengudokumentides, kindlasti kooli põhimääruse muutmist ning võib kaasa tuua vajaduse muuta koolitusluba. Koolitusloa muutmise ja kooli tegutsemisvormi muutmine on samuti seotud PGSis märgitud tähtaegadega ning on sarnased koolide ümberkorraldamisega seotud kuupäevadega (kooli tegevus korraldatakse ümber perioodil 01.07-31.08; ümberkorraldusest tuleb lapsevanemaid, personali ja asjaomaseid asutusi teavitada 1. aprilliks ning vajadusel koolitusloa taotlus esitada samuti hiljemalt 1. aprilliks).

Kooli tegutsemisvormi muutmine võib kaasa tuua muudatused personalis, mis eeldab omakorda TLS-st tulenevalt koondamise tähtaegade järgimist.

Lisaks

Haridusasutuste tegevuse ümberkorraldamine võib eeldada ka mitme ümberkorralduse liigi korraga kasutamist – näiteks kui soovitakse ühendada või liita kool-lasteaed ja veel 2 kooli nii, et moodustuv kool jätkab ainult põhikoolina ning kool-lasteaiast lasteaia osa liidetakse teise lasteaiaiga, tuleb

- 1) kool-lasteaia puhul teha asutuse eraldamine, st lasteaed eraldatakse koolist;
- 2) eraldumise teel alles jääva asutus (kool) liita ühega kolmest koolist või tema juurde liita kaks kooli või ühendada kõik kolm kooli;
- 3) moodustuv (eraldatud) lasteaed liita või ühendada lasteaiaiga.

Sel juhul tuleb järgida kõiki asutuste ümberkorraldamise liigi nõudeid, arvestada ka KELSiga asutuse ümberkorraldamise kohta sätestatut.

Lõpetuseks

Asutuste tegevuse ümberkorraldamisel on kindlasti rohkem nüansse ja juriidilisi asjaolusid, mida tuleb silmas pidada ja kaaluda ning mida elu enda nüansirohkusest tulenevalt antud juhises ei ole kajastatud. Märgitud on olulisemad praktikas ette tulnud ja õigusnormist tulenevad asjaolud.

Käesoleva materjali on koostanud:

Türi vallasekretär Lii Laanemets,

Järva vallasekretär Karin Tenisson-Alev